Ach ja, het is een gave

Het is gemakkelijker gezegd dan gedaan: je talent optimaal gebruiken in je loopbaan. Want wat is talent eigenlijk? Hoe ontdek je het en hoe zorg je ervoor dat je het kunt integreren in je carrière?

Door Nathalie de Graaf

Je ontdekt een talent door los te komen van de werkomgeving.

Toen Floris de Haan* (39) werd gepromoveerd tot projectmanager in de technische branche en een heel team onder zich kreeg, werd hem gaandeweg iets duidelijk. Hij bleek meer oog te hebben voor groepsdynamiek dan voor cijfers en feitjes. Tijdens vergaderingen kon hij haarfijn aangeven wie wat moest doen. En hij bleek een luisterend oor te hebben. Steeds vaker werd er op zijn deur geklopt. 'Heb je even?' vroegen zijn collega's dan. Zijn leidinggevende stond open voor een gesprek toen Floris aangaf welke waarde hij kon toevoegen aan het bedrijf. Er werd een nieuwe functie voor Floris gecreëerd, waarbij het bedrijf dankbaar gebruikmaakte van zijn coachingkwaliteiten. Een collega werd gevraagd inhoudelijk leiding te geven. Een win-winsituatie. 'Mensen denken vaak dat ze pas een talent hebben als ze extreem goed in iets zijn', zegt Marloes Halmans, oprichter van loopbaanadviesbureau The Happy at Work Agency. 'Maar met je talent hoef je niet *Holland's got Talent* te winnen. Sterker nog: ieder mens beschikt bij zijn geboorte over verschillende talenten. De kunst is om ze te ontdekken en daarna optimaal in te zetten in je loopbaan.'

1 Erken de drie misvattingen

Je hoeft geen Johan Cruijff, Mozart of Meryl Streep te heten om een talent te bezitten. Sterker nog, je hoeft helemaal niet bijzonder te zijn. Je vergelijken met anderen werkt juist belemmerend.

'De grootste misvatting is dat mensen denken dat ze moeten uitblinken in iets ten opzichte van anderen', zegt Halmans. 'Je talent ontdek je echter door je te focussen op jezelf en te kijken wat je het beste kunt.'

Ook het idee dat je moeite moet doen, dat je hard moet werken voor datgene waar je goed in bent, is een hardnekkig misverstand. 'Uitspraken als "no pain, no gain", "voor niks gaat de zon op" en "uit je comfortzone stappen" versterken dat', legt Halmans uit. 'Het tegenovergestelde is waar: als je ergens talent voor hebt, dan kost dat je juist weinig moeite, het voelt natuurlijk en geeft energie.'

Mariella Serra, loopbaan- en talentcoach bij Serracoaching, ziet dagelijks vrouwen in haar praktijk die hard werken, alle ballen in de lucht proberen te houden maar diep teleurgesteld raken als de verwachte erkenning uitblijft. 'Dan slaat de twijfel toe over wat ze in huis hebben', zegt ze. 'Het is een misvatting om te denken dat talent simpelweg iets is waar je goed in bent. Als je met een taak bezig bent waar je je na afloop uitgeput door voelt, dan heb je jezelf dit aangeleerd. Vrouwen vinden zich vaak zorgzaam en sociaal. Maar is dit sociaal wenselijk gedrag of word je er écht gelukkig van? Kort gezegd: is het een opgave? Dan is het geen talent. Dan ben je er goed in geworden door "nurture", oefening of heel hard werken, maar geeft het je geen plezier. Een écht talent: daar word je blij van.'

Kortom: een talent is het hebben van een unieke gave, die je niet kunt uitzetten. Het is natuurlijk gedrag, dat zichtbaar wordt in elke activiteit die moeiteloos gaat en die voldoening geeft. Als je iets doet waar je goed in bent, dan krijg je daar energie van en vliegt de tijd.

2 Laat los

'Vaak ben je je als werknemer aan het aanpassen aan "hoe het hoort"', zegt Serra. 'Terwijl je je talent pas ontdekt door uit de context te stappen.' Neem een financieel adviseur bij een grote bank die elke week drie vergaderingen heeft. Als deze werknemer introvert is, zal hij tijdens de meetings weinig zeggen, wat de organisatie als een tekortkoming kan zien. Maar in deze 'zwakte' kan wel degelijk een talent schuilen. Hij observeert meer, is kritisch. In plaats van snel conclusies te trekken, denkt deze werknemer dieper na voordat hij een beslissing neemt. Hij ziet waar het eventueel mis kan gaan. Dit kan voor de organisatie juist van waarde zijn. Als hij zich echter elke dag in dezelfde context begeeft en zijn introverte karakter zelf ook als een tekortkoming gaat beschouwen, zal het moeilijker worden om te ontdekken dat zijn 'zwakte' juist zijn kracht is. 'Een talent zit vaak in datgene wat afwijkt van de norm', zegt Halmans. 'Je ontdekt het door afstand te nemen, door los te komen van de werkomgeving waar je op dat moment in zit, met al haar verwachtingen. Vaak lopen mensen vast voordat ze de tijd nemen zichzelf beter te leren kennen. Ze raken overspannen of krijgen een burn-out. Tijdens het herstelproces vragen ze zich af: zit ik wel op de juiste plek? En dat terwijl je je die vraag ook eerder kunt stellen.'

Loslaten is het devies. En dat kan ook door op vakantie te gaan. Of door bijvoorbeeld een schildercursus te gaan volgen, waarin je opeens aangesproken wordt op je creatieve vermogens. In een andere context, met een ander verwachtingspatroon, kunnen je talenten eerder zichtbaar worden.

3 Oefen

Houd eens twee weken bij waar je 's ochtends naar uitkijkt, wat je gedurende de dag als een flow ervaart, iets waar je geheel in opgaat en waar je 's avonds met plezier op terugkijkt. Zowel qua werk als privé. Dáár zit je talent in verborgen. Halmans: 'Of noem eens een vergadering of project waar jij met je team aan hebt gewerkt. Wat was er gebeurd als jij níét in het team had gezeten? Op die manier komen mensen erachter wat hun toegevoegde waarde tijdens zo'n groepsproces is.'

Serra: 'Een beproefde methode is ook te bedenken wat je als kind graag deed.

Lees verder op pagina 14 →

Samenvattend

- Besef wat talent ís
- Vind uit wat het jouwe is door afstand te nemen
- Zoek naar activiteiten waar je je gelukkig bij voelt
- Pas je loopbaan aan aan je talent(en)

> *‘Iedereen heeft een aangeboren talent, maar weinigen bezitten het doorzettingsvermogen, het geduld en de energie om een echt talent te worden, om zichzelf waar te maken en zijn talent om te zetten in daden’*

Friedrich Nietzsche

> *‘Ik heb geen speciaal talent. Ik ben alleen maar hartstochtelijk nieuwsgierig’*

Albert Einstein

➜ Vervolg van pagina 13

Talent is vaak zichtbaar in onze vroege kinderjaren, maar wordt daarna min of meer de kop ingedrukt doordat we allemaal dezelfde vaardigheden moeten aanleren in onze maatschappij. We worden nog steeds opgeleid als “eenheidsworsten”. Ik geef deelnemers vaak de opdracht verschillende foto’s mee te nemen uit hun kinderjaren. Vaak kiezen ze vanzelf foto’s waarop ze gelukkig waren. Grote kans dat je met iets bezig was waarin je talent schuilt.’

‘Vaak zien we onze talenten als iets vanzelfsprekends’, zegt Halmans. ‘Een coach kan je helpen benoemen wat jouw unieke kwaliteiten zijn.’ Serra: ‘Maar ook vrienden of collega’s kunnen deze rol vervullen. Vraag eens hoe ze jou zouden beschrijven. Wat ze bijvoorbeeld écht aan jou kunnen overlaten. Dat geeft inzicht in je talenten.’

4 Talenten inzetten

Je blijkt een kei te zijn in rekenen en het heerlijk te vinden om met cijfers te werken. Ben je dan per definitie een goede accountant? Je kunt goed delegeren, ben je dan geschikt als manager? Zet je je talenten in je huidige baan in? Of is een carrièreswitch nodig? Allemaal vragen waar je tegenaan kunt lopen als je je talenten eenmaal ontdekt hebt.

Halmans: ‘Om je talenten in te zetten in je loopbaan heb je vaardigheden nodig, bijvoorbeeld contacten en kennis van het vakgebied. Kijk welke baan aansluit bij je talenten en welke opleiding je eventueel nog nodig hebt. Wellicht kun je je talenten inzetten in je huidige functie of kan er binnen het bedrijf waar je werkt een extra functie voor je worden gecreëerd. Ik adviseer mijn clienten daarom eerst een gesprek te hebben met hun leidinggevende. Als je aangeeft wat voor waarde je kunt toevoegen aan het bedrijf, worden chefs en managers daar vaak heel enthousiast van.’ Serra: ‘De uitkomst kan ook zijn dat je beter kunt uitkijken naar een andere baan. Overweeg je een carrièreswitch, stop dan met je aan te passen aan functieprofielen. Bedenk bij het kijken naar vacatures of de functie bij jou past, en niet of jij aan het profiel zou kunnen voldoen. Welke voorwaarden stel jij aan een baan, zodat je het beste uit jezelf kunt halen? Dat is een heel andere manier van benaderen en van solliciteren.’ Zit je in de tussentijd nog in een baan die niet bij je past? Probeer dan – ‘for the time being’ – een drijfveer te vinden zodat je toch met plezier naar je werk gaat. Bedenk bijvoorbeeld dat je in ieder geval genoeg verdient om je hypotheek te kunnen betalen. Of dat je die gezellige collega nog dagelijks ziet. Het doel is uiteindelijk werk te vinden dat bij je past. En je zult zien: daar word je heel gelukkig van.

Nathalie de Graaf is freelancejournalist.

**De naam Floris de Haan is gefingeerd. Zijn echte naam is bij de redactie bekend.*

Passend werk

Overweeg je een carrièreswitch, stop dan met je aan te passen aan functieprofielen

Als je ergens talent voor hebt, dan kost het je juist weinig moeite.

Een sprong in het diepe

Bram Meijer (41) realiseerde zich een jaar geleden dat hij niet op de juiste plek zat. Hij zegde zijn baan op zonder iets nieuws te hebben.

‘Ik houd van veranderingen realiseren en resultaten behalen. Ik werd dan ook enthousiast toen ik een baan aangeboden kreeg bij een klein bedrijf in de hightechbranche. Na zeven jaar bij een groot olieconcern te hebben gewerkt, keek ik uit naar het directe contact met klanten, naar de noodzaak voor het bedrijf om te veranderen. Ik zou daarin een belangrijke rol kunnen spelen. Maar nee. Het bedrijf stond er financieel slechter voor dan ze me verteld hadden. Daardoor was er veel minder mogelijk. Daarbij heerste er een afzeikcultuur en bleek de wil om te veranderen minder aanwezig dan ik had verwacht. Ik was net veertig geworden en dacht: dit wil ik niet. Tweeënhalve maand heb ik met behulp van een coach geïnventariseerd waar mijn talenten lagen. “Ga eens terug naar de verschillende rollen en functies die je in je leven hebt gehad”, vroeg ze. “Waar word je enthousiast van? En: hoe ziet jouw ideale baan eruit?” Ik kwam erachter dat ik goed ben in analyses maken. Ik kan risico’s goed tegen elkaar afwegen voordat ik een beslissing neem. Daarnaast werk ik graag in een team en neem ik verantwoordelijkheid. Toen ik meer inzicht in mijzelf had gekregen, was het niet moeilijk een keuze te maken tussen de twee sollicitaties die ik had lopen. In mijn huidige functie als manager crew & planning bij een audiovisueel bedrijf – waarbij ik de verantwoordelijkheid heb over 180 man – voel ik me als een vis in het water.’

Heel gericht gezocht

Ingrid Venner (54) woonde jaren in het buitenland. Toen ze na zeventien jaar terugkeerde rees de vraag: wat nu? Ze besloot een loopbaancoach in te schakelen om haar talenten te ontdekken.

‘In Syrië en Oman stond ik voor de klas. Heerlijk vond ik het om met kinderen te werken. Maar terug in Nederland vond ik het lastig om bij een ngo binnen te komen. Als ik al eens een sollicitatie had en er werd me gevraagd wat mijn talent was, kwam ik niet verder dan: ik kan goed samenwerken. Bij de vraag “Waar blijkt dat uit?” stond ik al met mijn mond vol tanden. Ik besloot een loopbaancoach in te schakelen. Ik kwam erachter waar ik vrolijk van word. Wat ik altijd als vanzelfsprekend had gezien, bleek een talent te zijn. Ik kan goed organiseren. Nu snapte ik waarom mensen vaak zeiden: “Laat maar, Ingrid regelt het wel.” Door de coachingsessies kreeg ik niet alleen meer inzicht in mezelf, maar ook in anderen. Ik laat mensen nu veel meer in hun waarde en verwacht niet meer dat ze in hetzelfde goed zijn als ik. Met mijn organisatietalent ben ik een opleiding Schoevers gaan doen. Mijn talent heb ik op die manier aangevuld met vaardigheden. Bij het zoeken naar een baan ben ik vervolgens heel gericht gaan zoeken naar wat bij mij past. Uiteindelijk heb ik een leuke baan gevonden als administratief medewerkster bij Vluchtelingenwerk Nederland. Het is nu nog een stage, maar ik hoop dat daar meer uit voortvloeit. Het liefst zet ik me in voor kinderen in een precaire situatie.’